

TIO INSATSER FÖR ATT ALLA BARN SKA FÅ SAMMA LIVSCHANSER

BARNFATTIGDOM: ÖKADE KLYFTOR

Konsekvenserna av regeringens politik är tydliga. Den leder till växande klyftor i samhället och en ökad barnfattigdom. Regeringen låter barnen betala för krisen.

Det som är resultat av politik går också att påverka med politik. Miljöpartiet har tagit fram tio förslag som minskar barnfattigdomen. Förslagen har vi arbetat fram tillsammans med olika organisationer med stor erfarenhet av barnfattighedsfrågor.

RIKTADE INSATSER MOT BARNFATTIGDOM

1. HANDLINGSPLAN MOT BARNFATTIGDOM

Miljöpartiet anser att en nationell handlingsplan behöver tas fram för att vi ska kunna ta ett helhetsgrepp på problemet för barn som lever i dels ekonomiskt utsatta familjer, dels annan utsatthet.

En sådan handlingsplan ska bland annat innehålla tidsbestämda mål, åtgärder för att nå målen samt tydliga uppföljningsmekanismer. Det ska finnas resurser för genomförandet och handlingsplanen ska ha ett tydligt barnrättsperspektiv.

2. AVGIFTSFRI SKOLA

Utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Det gäller också skolmaterial, måltider och skolresor. Men idag säger skollagen att det också är tillåtet för skolorna att ta ut "en obetydlig kostnad" vid enstaka tillfällen.

Den formuleringen har blivit ett välanvänt kryphål för skolor och man har börjat göra allt vidare tolkningar av vad som kan vara tillåtet. Det blir allt fler avgifter på allt från att betala pennor, miniräknare, skolresor, matsäck, studiebesök och bussbiljetter. Vad som är en obetydlig avgift är inte klarlagt. Var för sig kanske inte kostnaderna är så stora men sammanslaget under ett år och för flera barn är kostnaden inte obetydlig. Och för vissa föräldrar går smärtgränsen redan vid en tjugolapp.

Ett sätt att både synlig- och klargöra problemet är att kommunerna tar fram en policy angående vad som får tas ut av föräldrar i samband med friluftsdagar, studieresor, utflykter m.m. och hur många gånger per år etc.

Även inom förskolan händer det att föräldrar får stå för kostnader, såsom vid utflykter, teater etc. Vi menar att även den verksamheten bör vara fri från extra avgifter som ligger utanför barnomsorgstaxan.

Enligt lag ska skolmaten i den obligatoriska grundskolan vara avgiftsfri. I gymnasieskolan, som är en frivillig skolform, har huvudmannen rätt att ta ut avgifter för skolmaten. Så sker också idag på vissa håll. Det finns dock flera skäl till att stärka rätten till gratis skolmat, även vid gymnasieskolorna: dels att en så stor andel av ungdomarna går i gymnasiet att den kan ses som allmän rättighet, och dels att eleverna behöver en näringsriktig måltid i skolan för att klara av att prestera optimalt i undervisningen.

Miljöpartiet anser att utbildningen i grundskolan ska vara helt avgiftsfri och att det endast i undantagsfall får tas ut avgifter. Lunchen i gymnasieskolan bör vara avgiftsfri.

3. BARN SKA INTE BEHÖVA OROA SIG FÖR ATT VRÄKAS

Miljöpartiet är oroat över att barn fortfarande vräks. År 2012 vräcktes 569 barn, enligt Kronofogdemyndighetens statistik. Målsättningen är att inga barn ska drabbas. Skillnaderna mellan

olika kommuner är stora och flest vräks i storstäderna. I över 90 procent är den formella anledningen hyresskulder.

Hemlöshetsproblematiken kan även drabba familjer som bor i bostadsrätter och av olika skäl, t.ex. sjukdom eller arbetslöshet, är i behov av ekonomiskt bistånd från socialtjänsten. Familjerna brukar ges rådrum ett antal månader för att sälja sina bostadsrätter. Det är dock inte helt ovanligt att dessa familjer har så stora skulder att det inte kommer att finnas kvar några pengar vid en lägenhetsförsäljning, och att få tag i en hyreslägenhet om man har skulder är näst intill omöjligt i storstadsområdena. Ibland kan det vara billigare att bo kvar i sin bostadsrätt än att flytta till en hyresrätt där socialtjänsten beviljar hyran.

Miljöpartiet anser att nolltolerans mot vräkning av barn ska hållas och att problematiken måste ses över.

4. ENSAMSTÅENDE FÖRÄLDRAR SKA HA MÖJLIGHET TILL HEMSTÖD

Ensamföräldrar och deras barn riskerar att vara särskilt utsatta, inte minst för att det bara finns en inkomsttagare. I en situation där barnet eller föräldern är mycket sjuk finns ingen möjlighet för ensamföräldern att exempelvis handla eller städa i hemmet. I nuläget är man helt beroende av att familj eller vänner har möjlighet att hjälpa till, och det är inte alla som har ett sådant nätverk. I dessa situationer borde det vara möjligt för ensamstående föräldrar att få hjälp med det allra viktigaste. Vetskapen om att det går att få hjälp om man blir sjuk besparar många ensamstående föräldrar en hel del oro.

På sikt vill vi därför se att ett pilotprojekt genomförs i tre kommuner för att därefter utvärderas. Projektet innebär att ensamföräldrar vid egen eller barnets sjukdom får rätt till hemstöd, en tjänst motsvarande hemtjänsten för äldre, till en låg kostnad.

Idag finns det möjlighet att andra än barnets vårdnadshavare är hemma med sjukt barn med ersättning från Försäkringskassan men vi ser ändå detta som ett intressant förslag att pröva som ett sätt att underlätta för ensamföräldrar i en svår situation.

Miljöpartiet anser att ensamstående föräldrars möjlighet till hemstöd ska genomföras på prov.

5. BARNOMSORG SKA FINNAS DYGNET RUNT

Idag erbjuder bara cirka hälften av alla kommuner barnomsorg på obekvämt arbetstid. Kommunerna är inte skyldiga att erbjuda nattomsorg eller omsorg på helger. Detta ställer självklart till problem för alla de föräldrar som arbetar kvällar, nätter och helger eller mycket tidigt på morgonen, vilket är vanligt inom t.ex. vården och industrin. Ett extra stort problem blir det för ensamstående föräldrar. Även föräldrar där båda arbetar inom kulturvärlden har problem eftersom deras arbetstid ofta är på kvällen efter att den ordinarie förskolan har stängt. Arbetslösheten bland ensamstående föräldrar är högre än bland övriga.

Att inte kunna få barnomsorg som motsvarar ens arbetstider får inte vara ett hinder för en ensamstående förälder att ta ett jobb.

Miljöpartiet anser att kommunen ska tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid. I 2014 års budgetmotion presenterade Miljöpartiet ett stimulansbidrag för detta om 70 miljoner kronor fördelat på tre år.

6. GLASÖGON FÖR BARN

Alla barn i Sverige har rätt till vård på lika villkor. Barn som inte får hjälp att rätta till synfel utvecklar inte synskärpan. Detta kan inte rättas till senare i livet. Glasögon till barn borde ses som medicinsk behandling så länge som synen utvecklas. Det är därför viktigt att barn med synfel får de glasögon de behöver, oavsett föräldrarnas ekonomiska situation. Nedsatt syn och synfel måste betraktas på

samma sätt som nedsatt hörsel eller annat funktionshinder. Det är nödvändigt för att barn ska kunna utvecklas och hänga med i skolan och delta i gemenskapen med sina kamrater.

Huruvida barn kan få bidrag till glasögon idag beror på var i landet de bor. De flesta landsting ger någon form av subvention för barn mellan 2 och 7 år, men bidragen varierar från 250 till 1 250 kronor. För barn i skolåldern är situationen mycket värre då enbart ett fåtal landsting ger bidrag till barn som fyllt 7 år, trots att glasögon för skolbarn med synfel är nödvändiga för inlärningen.

Miljöpartiet anser att synfel ska betraktas som funktionshinder och att villkoren för att få bidrag till glasögon ska vara samma över hela landet.

ALLA BARN SKA HA RIMLIGA EKONOMISKA VILLKOR

Att barns föräldrar ska ha rimliga villkor oavsett om de arbetar, är sjukskrivna, arbetslösa, föräldralediga eller studerar är viktigt. För att skapa bättre villkor behöver man redan nu göra några förändringar.

7. HÖJT TAKBELOPP I BOSTADSBIDRAGET

Vi välkomnar den utökning av bostadsbidraget, som regeringen gör för ökat stöd till familjekonstellationer med ett eller flera barn. Utöver den höjningen vill vi höja taket för vilken bostadskostnad bidrag kan erhållas, så att fler omfattas. Genom att höja taket med 140 kronor i månaden, uppskattas cirka 4 000 fler få bostadsbidrag i förhållande till i dag. Kostnaden för detta har beräknats till 100 miljoner kronor årligen

8. HÖJT UNDERHÅLLSTÖD

De flesta barn bor efter en separation mellan föräldrarna hos mamman. Det underhållsstöd som Försäkringskassan betalar ut till en del av dessa barn för att kompensera försörjningsbortfall har sedan 1994 höjts med endast 100 kronor (8,8 procent), vilket innebär en kraftig urholkning av värdet. Detta har främst drabbat ensamstående kvinnor med barn. Miljöpartiet vill höja stödet med 250 kronor per månad från och med 2014 samt värdesäkra det gentemot prisbasbeloppet utifrån den nivån. Satsningen är på 600 miljoner kronor per år, pengar som med stor träffsäkerhet kommer att nå de mest ekonomiskt utsatta barnhushållen.

Miljöpartiet vill höja underhållsstödet med 250 kronor per månad.

9. FÖRÄNDRINGAR I BIDRAGSNORMEN

I takt med den ökande digitaliseringen och datorn som ett självklart arbetsredskap i skola och arbetsliv bör i riksnormen för försörjningsstöd ingå dator, mjukvara och bredbandskostnad. Barn i fattiga familjer riskerar annars att utestängas från denna viktiga arena. För barn som lever i familjer som är beroende av försörjningsstöd finns inte dessa kostnader med. Idag står endast tv och dagstidning som rubriker i riksnormen.

Miljöpartiet anser att dator, mjukvara och bredbandskostnad ska ingå i normen för försörjningsstöd.

10. INSATSER FÖR ÖVERSKULDSATTA

Den del av inkomsten som en person med utmätning får behålla själv, förbehållsbeloppet, ligger idag under gränsen för försörjningsstöd, trots att försörjningsstödet är tänkt att vara endast tillfälligt medan förbehållsbeloppet kan sträcka sig över flera år. Vi vill höja det normalbelopp som individens förbehållsbelopp beräknas utifrån vid utmätning på grund av skuldsanering eller överskuldssättning. Detta ska ske genom att kostnader kopplade till barn, t.ex. umgängeskostnader, i högre grad tas hänsyn till.

Att växa upp med föräldrar utsatta för utmätning innebär mycket knappa ekonomiska villkor. Dagens betalningsperiod för skuldsanering på fem år är en lång tid för ett barn och kommer att utgöra stor del av barndomen. Vi vill förkorta betalningsperioden till tre år. Detta är särskilt angeläget för personer med barn, men även andra är i behov av samma reform och den förkortade tiden ska därför gälla alla gäldenärer med skuldsanering.

Miljöpartiet vill anpassa överskuldssattas ekonomi efter barnens behov.